

[Начало](#) > ... > [Съдебни Процедури](#) > [Регламент За Цифровизацията — Уведомления От Държавите Членки](#) > [Italy](#)

Регламент за цифровизацията — уведомления от държавите членки

Съдържание,
предоставено от
Италия

Италия

Тази страница съдържа информация за уведомленията, направени от държавите членки съгласно Регламент (ЕС) 2023/2844.

1. Национални информационни портали за комуникация със съдилищата или други органи

Италия създаде и въведе в експлоатация портал, чрез който се осигурява достъп до телематични услуги в съдебната област за потребители и професионалисти, известен като Порталът за телематични услуги (*Portale dei Servizi Telematici — PST*); чрез портала се предоставят връзки към други ресурси за взаимодействие по граждански и наказателни дела, включително „Онлайн съд“ (*Tribunale Online*), като по този начин се дава възможност на лица, участващи лично в безспорни производства, да подават процесуални и други документи по електронен път, без да е необходимо последващо подаване на хартия.

PST се състои от зона с публичен достъп и зона с ограничен достъп, която е достъпна чрез идентификация; понастоящем идентификацията е възможна чрез смарт карта [Национална служебна карта] (*Carta Nazionale dei Servizi — CNS*) или електронна лична карта (*Carta di Identità Elettronica — CIE*), или многофункционална карта в областта на правосъдието (карта от модел AT)] или чрез SPID — система за публична цифрова идентификация (*Sistema Pubblico di Identità Digitale*).

2. Национално право относно видеоконферентните връзки по граждански и търговски дела

Действаща правна уредба

След предприемането на извънредни мерки за справяне с извънредната ситуация, породена от пандемията, използването на отдалечени аудио-визуални връзки за провеждане на съдебни заседания по граждански дела от разстояние се превърна в постоянна функция (Законодателен декрет № 149 от 10 октомври 2022 г.). Видеоконферентната връзка е предвидена и се урежда от член 127-bis от Гражданския процесуален кодекс (изслушване чрез аудио-визуални връзки), който гласи: „Съдът може да предвиди съдебните заседания, включително откритите заседания, да се провеждат дистанционно чрез аудио-визуални връзки, като единствените лица, които е задължително да присъстват на заседанието, са адвокатите, страните, прокурорът и помощните членове на съда. Мярката, посочена в първия параграф, се съобщава на страните най-малко 15 дни преди съдебното заседание. Всяка от страните в производството може, в срок от пет дни от уведомлението за дистанционно съдебно заседание, да поиска заседанието да се проведе присъствено. В срок от пет дни съдът, като взема предвид полезността и важността на присъствието на страните във връзка с действията, които трябва да бъдат осъществени в съдебното заседание, се произнася по искането с разпореджане, което не подлежи на обжалване, и може също така да реши заседанието да се проведе в присъствието на

страните, които са го поискали, и чрез аудио-визуална връзка за останалите страни. Въпреки това и останалите страни могат да изберат да присъстват. При наличие на особени основания за спешност, които съдът следва да посочи в мярката, сроковете, посочени във втория параграф, могат да бъдат съкратени“. Следователно в италианските граждански производства съдебното заседание може да се проведе чрез дистанционни аудио-визуални връзки — т.е. чрез видеоконферентна връзка — при която е необходимо да присъстват само адвокатите, страните, прокуратурата и помощните членове на съда, т.е. когато не се изслушват свидетели, тъй като свидетелите винаги трябва да бъдат изслушвани лично от съда. От това следва, че когато свидетели трябва да бъдат изслушвани от италиански съдилища, използването на видеоконферентна връзка не е разрешено. Понастоящем италианското национално законодателство не съдържа изрични разпоредби относно видеоконферентната връзка в трансгранични производства; по-специално не съществува изрична разпоредба, с която да се позволява или да се забранява на някоя от страните или на техните представители да присъстват от разстояние на съдебното заседание, когато се намират в друга държава членка. Всъщност процедурите за провеждане на дистанционното съдебно заседание са определени в член 196-duodecies от Правилника за прилагане на Гражданския кодекс, който предвижда следното: „Съдебното заседание, посочено в член 127-bis от Кодекса, се провежда по начин, който гарантира състезателния процес и ефективното участие на страните, а ако заседанието не е открито — неговата поверителност. Прилагат се разпоредбите на член 84. В протокола за съдебното заседание се записват декларациите за установяване на самоличността на участниците в него, които трябва да гарантират, че неупълномощени лица не са осъществили дистанционна връзка или не присъстват на местата, от които осъществяват връзка участниците в заседанието. Участниците в съдебното заседание трябва да държат камерите си включени през цялото време, докато трае заседанието. Те нямат право да записват съдебното заседание. Мястото, от което съдията се включва в съдебното заседание, се смята за съдебна зала по същество, а заседанието се смята за проведено в съда, пред който е висящо производството. Генералният директор на дирекция „Автоматизирани информационни системи“ в Министерството на правосъдието предприема мерки, с които се определят и уреждат дистанционните аудио-визуални връзки за провеждане на съдебното заседание и средствата за осигуряване на публичност на заседанието, на което се гледа делото“.

Това първично законодателство е придружено от подробни правила за прилагане, състоящи се от административните мерки, предприети от генералния директор на дирекция „Автоматизирани информационни системи“ в Министерството на правосъдието.

Основните характеристики на действащата в Италия правна рамка в тази област са обобщени по-долу.

1. Кой и кога?

Съдът може да разпореди съдебното заседание да се проведе чрез видеоконферентна връзка, като единствените лица, които е задължително да присъстват на заседанието, са адвокатите, страните, прокурорът и помощните членове на съда.

2. Възражение

Всяка от страните (при условие че не отсъства) може да поиска съдебното заседание да се проведе присъствено. Съдът, след като прецени полезността и важността на присъствието на страните с оглед на задълженията, които трябва да бъдат изпълнени в съдебното заседание, може да разпореди с решение, което не подлежи на обжалване, заседанието да се проведе присъствено или в хибриден режим.

3. Състезателно производство чрез общуване в реално време

Съдебното заседание чрез видеоконферентна връзка се провежда по начин, който гарантира състезателния процес и ефективното участие на страните, а ако заседанието не е открито — неговата поверителност.

4. Гаранции

Протоколът за съдебното заседание трябва да включва потвърждение от участниците на тяхната самоличност и уверението им, че не е осъществена връзка с неупълномощени лица и че такива лица не

присъстват на местата, от които участниците осъществяват връзка. Участниците в съдебното заседание трябва да държат камерите си включени през цялото време, докато трае заседанието, и нямат право да го записват.

5. Дематериализация на съдебните заседания

Мястото, от което съдът се включва в съдебното заседание, се смята за съдебна зала по същество, а заседанието се смята за проведено в съда, пред който е висящо производството.

6. Такси

Не се дължат държавни такси за участие в съдебни заседания чрез видеоконферентна връзка.

Обща информация

Законодателството относно видеоконферентната връзка, описано по-горе, се прилага и по отношение на трансгранични съдебни заседания, освен ако не е изключено по силата на регламенти на ЕС или международни конвенции.

Видеоконферентната връзка може да се използва в производства в областта на гражданското, семейното и търговското право, в случаите и в рамките на ограниченията, предвидени в съответното законодателство.

С оглед гарантиране на правото на ефективен и равен достъп до съд зачитането на състезателния характер на процеса, равенството на страните, възможността за представяне на доказателства и защита по делото и справедливостта на производството в гражданското производство, изрично е предвидено, че съдебното заседание чрез видеоконферентна връзка трябва да се проведе по начин, който гарантира състезателния процес и ефективното участие на страните, а когато заседанието не е открито — неговата поверителност. Протоколът за съдебното заседание включва потвърждение от участниците на тяхната самоличност и уверението им, че не е осъществена връзка с неупълномощени лица и че такива лица не присъстват на местата, от които участниците осъществяват връзка.

Участниците в съдебното заседание трябва да държат камерите си включени през цялото време, докато трае заседанието, и нямат право да го записват.

Съдебното заседание може да се проведе, като всички страни са свързани дистанционно чрез видеоконферентна връзка, включително съдията. Ако съдебното заседание е открито, съдебният секретар публикува връзка, генерирана от приложението Teams, в специален раздел на институционалния уебсайт на съда, която показва връзките за дистанционно включване в открити съдебни заседания.

Публикуваната връзка се придружава от общия регистрационен номер на производството, за да може трети страни да го идентифицират точно. Връзката се премахва от уебсайта на съда от съдебния секретар в края на откритото заседание. За свързване за участие в съдебно заседание се използва криптиран канал с асиметрични криптографски алгоритми.

Технически съображения и оперативна съвместимост

В Италия съдилищата и местата за задържане разполагат с оборудване за видеоконферентна връзка.

По-специално за провеждане на съдебни заседания чрез видеоконферентна връзка се използват следните инструменти/платформи.

- Персонализиране на Avaya Equinox с криптиран комуникационен канал, създаден в специална телематична мрежа в рамките на Единната съдебна мрежа (Rete di Giustizia Unitaria), с контролна зала, от която се наблюдават операциите, и специална система за управление и контрол в инфраструктурата на съдебната администрация, налична в голям брой съдебни зали по наказателни дела.
- Microsoft Teams, без административен/контролен център, с хибридна система за управление и контрол в облака в центрове за данни с множество наематели/ползватели, разположени на

територията на Европейския съюз (Република Ирландия и Кралство Нидерландия) и администрирани от генерална дирекция „Автоматизирани информационни системи“ в Министерството на правосъдието, което е единственият притежател на ключовете за достъп до дневника на сесиите, за съдебните зали, които все още не са оборудвани със системата Avaya Equinox.

Осигурена е съвместимост между тези системи и софтуера за връзка, използван от участниците във видеоконференцията. По-конкретно, устройствата с Windows 10 са съвместими с Microsoft Teams;

Webcam Max Hub и Innex Cube са най-често използваните устройства в италианските виртуални/хибридни съдебни заседания (90 % от общия брой съдебни зали). Всички съдебни зали, в които се гледат наказателни дела, са оборудвани със сертифицирани и съвместими устройства; Системата за мулти-видео конферентна връзка Avaya Equinox е разработена по начин, който осигурява съвместимост.

С цел да се осигури възможност за всички участници в съдебното заседание, особено съдията, да се разпознават визуално и да виждат както говорещия, който задава въпроси или прави изявления, така и реакциите на слушателите по време на видеоконферентната връзка, в съдебни заседания по наказателни дела всички уебкамери трябва да показват едновременно съдиите и всички страни, присъстващи в съдебната зала или свързани дистанционно, за да се доближат до преживяването на присъствено съдебно заседание.

Италианското Министерство на правосъдието планира да предостави подобна услуга и в гражданските производства.

За участници, които не говорят свободно италиански език, италианското законодателство предвижда двупосочен превод от професионалисти; за допълнително съдействие са налични и инструменти за автоматичен и симултанен превод и транскрипция.

С цел да се подобри достъпността, в местата за задържане някои помещения са оборудвани с помощни устройства за слушане за лица с намалена подвижност или увреден слух; освен това Microsoft Teams и Windows 10 разполагат с вградени „инструменти за достъпност“.

3. Национално право относно видеоконферентните връзки по наказателноправни въпроси

1. Кой и кога?

Използването на видеоконферентна връзка е предвидено за следните случаи:

- когато лицата, които са задържани или интернирани на място извън юрисдикцията на съда, или по отношение на които са наложени охранителни мерки, са съгласни с това;
- когато съдът трябва да организира изслушването на свидетели, вещи лица и физически лица, при условие че страните са изразили съгласието си за това;
- по инициатива на съда — за изслушване на агенти под прикритие, информатори и лица, обвинени в извършване на престъпленията, които са предмет на делото или на свързани с тях престъпления.

2. Къде — дистанционно участие

Съдебното заседание или действието попада в обхвата на компетентността на съда. Въпреки това едно или повече лица могат да участват дистанционно, чрез аудио-визуална връзка, от друга съдебна служба или от служба на съдебната полиция, определена от съдебния орган, или от друго място, ако съдебният орган е дал разрешение за такова участие.

Затворниците и задържаните лица, лицата, задържани под стража в досъдебното производство, или задържаните след арестуване или принудително настаняване трябва да осъществят връзка от мястото, в което се намират. Адвокатите осъществяват връзка от своите кантори или от друго подходящо място.

3. Състезателно производство чрез общуване в реално време

Аудио-визуалната връзка трябва да бъде такава, че да гарантира състезателния процес и ефективното участие на страните в съдебното заседание, както и да гарантира, че всички участници от различните места могат едновременно и ефективно да се виждат и чуват. Трябва да бъде осигурена подходяща публичност на откритите съдебни заседания.

4. Гаранции

Винаги се осигурява аудио-визуален запис на действието или на съдебното заседание. Във всеки случай правото на адвокатите или техните заместници да присъстват на мястото, на което се намира клиентът им, е винаги гарантирано.

Правото на адвокатите или техните заместници да се консултират помежду си и със своя клиент поверително, чрез подходящи технически средства, е винаги гарантирано.

Като общо правило, помощник на съдия или прокурор присъства на мястото, от което лицата, извършващи действието или присъстващи в съдебното заседание, са свързани дистанционно, за да потвърди самоличността им и да състави протокол за процесуалните действия.

Министерството на правосъдието гарантира, че телематичните връзки със съдилищата се осъществяват чрез подходящи комуникационни мрежи или канали, за да се гарантират целостта и сигурността на предаването на данни.

5. Такси

Не се дължат държавни такси или разноски за участие в съдебни заседания чрез видеоконферентна връзка.

6. Обща информация

Законодателството относно видеоконферентната връзка, описано по-горе, се прилага и по отношение на трансгранични съдебни заседания, освен ако не е изключено по силата на регламенти на ЕС или международни конвенции.

Видеоконферентната връзка може да се използва в производства в областта на наказателното право в случаите и в рамките на ограниченията, предвидени в съответното законодателство.

Изрично изискване е аудио-визуалната връзка да бъде такава, че да гарантира състезателния процес и ефективното участие на страните в действието или в съдебното заседание, както и да гарантира, че всички участници от различните места могат едновременно и ефективно да се виждат и чуват. Трябва да бъде осигурена подходяща публичност на откритите съдебни заседания.

Участниците в съдебното заседание трябва да държат камерите си включени през цялото време, докато трае заседанието, и нямат право да го записват.

Законът гарантира правото на страната да бъде подпомагана от адвокат преди и по време на съдебното заседание; гарантирана е поверителността на комуникацията между адвокат и клиент по време на съдебното заседание.

В съдебните заседания, провеждани в Microsoft Teams, поверителността е гарантирана чрез стаи за обсъждания. В съдебните заседания, провеждани чрез Avaya Equinox Multi-Video Conferencing, отделният канал се осигурява от система за интернет телефония.

За международни съдебни поръчки се използва телефония по PSTN (публична комутируема телефонна мрежа) линии на номера, предоставен от чуждестранния орган.

Откритото съдебно заседание е гарантирано, освен ако не е забранено от закона, тъй като заседанието винаги се провежда с физическо присъствие на съдията в съдебна зала, достъпна за обществеността, а аудио-визуалните системи се използват изключително за дистанционно участие на определени страни в производството.

Технически съображения и оперативна съвместимост

В Италия съдилищата и местата за задържане разполагат с оборудване за видеоконферентна връзка.

По-специално за провеждане на съдебни заседания чрез видеоконферентна връзка се използват следните инструменти/платформи.

- Персонализиране на Avaya Equinox с криптиран комуникационен канал, създаден в специална телематична мрежа в рамките на Единната съдебна мрежа (Rete di Giustizia Unitaria), с контролна зала, от която се наблюдават операциите, и специална система за управление и контрол в инфраструктурата на съдебната администрация, налична в голям брой съдебни зали по наказателни дела.
- Microsoft Teams, без административен/контролен център, с хибридна система за управление и контрол в облака в центрове за данни с множество наематели/ползватели, разположени на територията на Европейския съюз (Република Ирландия и Кралство Нидерландия) и администрирани от генерална дирекция „Автоматизирани информационни системи“ в Министерството на правосъдието, което е единственият притежател на ключовете за достъп до дневника на сесиите, за съдебните зали, които все още не са оборудвани със системата Avaya Equinox.

Осигурена е съвместимост между тези системи и софтуера за връзка, използван от участниците във видеоконференцията. По-конкретно, устройствата с Windows 10 са съвместими с Microsoft Teams;

Webcam Max Hub и Innex Cube са най-често използваните устройства в италианските виртуални/хибридни съдебни заседания (90 % от общия брой съдебни зали). Всички съдебни зали, в които се гледат наказателни дела, са оборудвани със сертифицирани и съвместими устройства; Системата за мулти-видео конферентна връзка Avaya Equinox е разработена по начин, който осигурява съвместимост.

С цел да се осигури възможност за всички участници в съдебното заседание, особено съдията, да се разпознават визуално и да виждат както говорещия, който задава въпроси или прави изявления, така и реакциите на слушателите по време на видеоконферентната връзка, в съдебни заседания по наказателни дела всички уебкамери трябва да показват едновременно съдиите и всички страни, присъстващи в съдебната зала или свързани дистанционно, за да се доближат до преживяването на присъствено съдебно заседание.

За участници, които не говорят свободно италиански език, италианското законодателство предвижда двупосочен превод от професионалисти; за допълнително съдействие са налични и инструменти за автоматичен и симултанен превод и транскрипция.

С цел да се подобри достъпността, в местата за задържане някои помещения са оборудвани с помощни устройства за слушане за лица с намалена подвижност или увреден слух; освен това Microsoft Teams и Windows 10 разполагат с вградени „инструменти за достъпност“.

Съдебното заседание чрез видеоконферентна връзка се урежда основно — също и по отношение на заподозрени лица или подсъдими — от член 24 от Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно Европейската заповед за разследване по наказателноправни въпроси, съгласно който такова заседание се предвижда само за целите на разследването, т.е. за снемане на показанията на заподозряното лице или подсъдимия, следователно не за просто участие в производството. Освен това се изисква съгласието на заподозряното лице или подсъдимия да бъдат изслушани чрез видеоконферентна връзка. Отказът да бъде дадено такова съгласие е посочен в член 24, параграф 2, буква а) от директивата като едно от (незадължителните) основания за отказ за изпълнение на ЕЗР.

По отношение на разпоредбите на националното право, общите правила са установени в новия дял II-bis от Наказателно-процесуалния кодекс, въведен с член 8, параграф 1 от Законодателен декрет № 150 от 10 октомври 2022 г., в сила от 30 декември 2022 г., съгласно член 99-bis, параграф 1 от Законодателен декрет № 150/2022, добавен с член 6, параграф 1 от Указ-закон № 162 от 31 октомври 2022 г., преобразуван в закон с измененията със Закон 199 от 30 декември 2022 г.

Понастоящем, в контекста на последните разпоредби, въведени със Законодателен декрет № 31 от 19 март 2024 г., въпросът се урежда от членове 133-bis и 133-ter от Наказателно-процесуалния кодекс, които предвиждат следното:

Член 133-bis. Обща разпоредба

Освен ако не е предвидено друго, когато съдебният орган предвижда дадено действие да бъде извършено дистанционно или една или повече страни да участват дистанционно в извършването на действието или в провеждането на съдебното заседание, се прилагат разпоредбите на член 133-ter.

Член 133-ter. Процедури и гаранции при дистанционно участие

1. Когато съдебният орган предвижда дадено действие да бъде извършено дистанционно или една или повече страни да участват дистанционно в извършването на действието или в провеждането на съдебното заседание, той издава мотивирано определение. Когато определението не е издадено в заседанието, то се връчва на страните заедно с мярката, определяща датата за извършване на действието или провеждане на заседанието, най-малко три дни преди тази дата, освен в спешни случаи, без да се засяга необходимостта от осигуряване на гаранции, че адвокатът може да упражнява правата, посочени в параграф 7. Определението се връчва и на съответните органи.
2. В случаите, посочени в параграф 1, се осъществява аудио-визуална връзка между съдебната зала или съдебната служба и мястото, където се намират лицата, участващи дистанционно в извършването на действието или в съдебното заседание. За съдебна зала се смята мястото, където се намират лицата, които участват дистанционно в извършването на действието или в съдебното заседание.
3. С оглед избягване на недействителност, аудио-визуалната връзка се създава по начин, който да гарантира състезателния процес и ефективното участие на страните в действието или в съдебното заседание, както и да гарантира, че всички участници от различните места могат едновременно и ефективно да се виждат и чуват. При открито съдебно заседание се осигурява подходяща публичност на действията, извършвани дистанционно. Винаги се прави аудио-визуален запис на действието или на съдебното заседание.
4. Без да се засягат параграфи 5, 6 и 7, лицата, които участват дистанционно в извършване на действието или в съдебното заседание, осъществяват връзка от друга съдебна зала или служба на съдебната полиция, определени от съдебния орган, след като се уверят, че е налично подходящо техническо оборудване и аудио-визуалната връзка отговаря на логистичните изисквания.
5. Затворниците и интернираните, лицата, задържани под стража в досъдебното производство, или арестуваните или принудително настанените, когато участват дистанционно в извършване на действието или в съдебното заседание, осъществяват връзка от мястото за задържане, в което се намират.
6. След като изслуша страните, съдебният орган може да упълномощи лицата, които участват дистанционно в извършване на действието или в съдебното заседание, да осъществят връзка от място, различно от посоченото в параграф 4.
7. Адвокатите осъществяват връзка от своите кантори или от друго подходящо място. Във всеки случай правото на адвокатите или техните заместници да присъстват на мястото, на което се намира клиентът им, е гарантирано. Също така правото на адвокатите или техните заместници да се консултират помежду си и със своя клиент чрез подходящи технически средства винаги е гарантирано.
8. В случаите, посочени в параграфи 4 и 5, и — освен ако съдебният орган не предвиди друго — в случая, посочен в параграф 6, помощник на съда или на прокурора, който може да бъде избран измежду служителите със спомагателни функции в съда, посочени в параграф 4, или служител в съдебна полиция — за предпочитане служител в отделите на съдебната полиция, който не е участвал в разследване или защита на подсъдимия или на факти, свързани с това лице — присъства на мястото, където се намират лицата, участващи дистанционно в извършване на действието или в съдебното заседание, удостоверява тяхната самоличност и съставя протокол за извършените действия по реда на член 136. В протокола също така се удостоверява спазването на разпоредбите на параграф 3, първо изречение и параграф 7, второ и трето изречение, взетите предпазни мерки за осигуряване на редовността на прегледа по отношение на мястото, където се

намира лицето, и липсата на каквито и да било пречки или ограничения за упражняване на правата и правомощията на това лице.

Допълнителни правила за дистанционно участие са посочени в разпоредбите по-долу.

На етапа на досъдебното производство, съгласно член 360, параграф 3-bis от Наказателно-процесуалния кодекс, въведен с член 18, параграф 1, буква а) от Законодателен декрет № 150 от 10 октомври 2022 г., прокурорът може да упълномощи разследваното лице, жертвата на престъплението и всички адвокати и вещи лица, които поискат това, да участват дистанционно в назначаването на експерта или при технически проверки, които не могат да бъдат повторени.

Съгласно член 370, параграф 1-bis от Наказателно-процесуалния кодекс, въведен с член 18, параграф 1, буква г), точка 1 от Законодателен декрет № 150 от 10 октомври 2022 г., прокурорът може да предвиди, че разпитът на заподозряното лице, дори когато е възложен на съдебната полиция, трябва да се извърши дистанционно, при условие че е получено съгласието на заподозряното лице и неговия адвокат.

По отношение на дейностите на съдебната полиция, в допълнение към гореспоменатия случай, съгласно член 350, параграф 4-bis от Наказателно-процесуалния кодекс, добавен с член 17, параграф 1, буква б) от Законодателния указ от 10 октомври 2022 г., „разпитът като действие по разследването“ (*sommario informazioni*) на заподозряното лице може да бъде извършен дистанционно. Освен това дистанционно участие на ответника/подсъдимия е изрично предвидено в следните случаи: при преглед на определение за налагане на принудителна мярка по член 309, параграф 8-bis от Наказателно-процесуалния кодекс; при разпит в производство по екстрадиция съгласно член 703, параграф 2 от Наказателно-процесуалния кодекс или, в случай на задържане, съгласно член 717, параграф 2 от Наказателно-процесуалния кодекс. В съдебната фаза, съгласно член 496, параграф 2-bis от Наказателно-процесуалния кодекс, въведен с член 30, параграф 1, буква г) от Законодателен декрет № 150 от 2022 г., свидетели, вещи лица, технически съветници, обвиняеми по свързани производства и частни лица могат да бъдат разпитвани дистанционно, по искане на съда, със съгласието на страните и ако в конкретна законова разпоредба не се предвижда друго.

Еквивалентна разпоредба е добавена в член 422, параграф 2 от Наказателно-процесуалния кодекс, изменен с член 23, параграф 1, буква h) от Законодателен декрет № 150 от 2022 г. за събиране на допълнителни доказателства от съдията в разпоредително заседание. По силата на препратката към нея в член 441, параграф 6 от Наказателно-процесуалния кодекс тази разпоредба се прилага и по отношение на бързите съдебни производства (*giudizio abbreviato*).

Дистанционно участие на съответното лице е изрично предвидено и в следните случаи: в производство по надзор, съгласно член 678, параграф 3.2 от Наказателно-процесуалния кодекс; в производство за принудително изпълнение, съгласно член 666, параграф 4 от Наказателно-процесуалния кодекс.

И накрая, когато подсъдим, задържан в чужбина, не може да бъде прехвърлен в Италия, дистанционното участие се урежда от член 205-ter от Наказателно-процесуалния кодекс, въведен с член 16 от Закон № 367 от 5 октомври 2001 г. и изменен с член 41, параграф 1, буква hh), точки 1 и 2 от Законодателен декрет № 150 от 10 октомври 2022 г., в сила от 30 декември 2022 г., съгласно член 6 от Законодателен декрет № 162 от 31 октомври 2022 г.

Пълният текст на разпоредбата е представен по-долу.

Член 205-ter. Дистанционно участие на подсъдими, задържани в чужбина.

1. Подсъдимите, задържани в чужбина, които не могат да бъдат прехвърлени в Италия, участват в съдебното заседание чрез аудио-визуална връзка, когато е предвидено в международни споразумения и в съответствие с правилата, съдържащи се в тях. За всички въпроси, които не са изрично уредени от международни споразумения, се прилага член 133-ter от Кодекса.
2. Участието чрез аудио-визуална връзка не е възможно, ако чуждата държава не гарантира, че адвокат или заместник може да присъства на мястото, където се извършва действието, или ако адвокатът или заместникът не може да разговаря насаме със своя клиент.
3. Подсъдимите имат право на присъствие на преводач, ако не владеят езика на мястото, където се извършва действието, или езика, на който са им задавани въпроси.

4. Задържането на подсъдим в чужбина не може да води до спиране или отлагане на заседанието, когато е възможно участие в заседанието чрез аудио-визуална връзка, в случаите, когато подсъдимият не е съгласен или е отказал да присъства. Разпоредбите на член 420-ter от Кодекса се прилагат *mutatis mutandis*.

Участието на свидетели или вещи лица в съдебно заседание чрез аудио-визуална връзка се осъществява по реда и при условията, предвидени в международни споразумения. За всички въпроси, които не са изрично уредени, член 133-ter от Кодекса се прилага *mutatis mutandis*.

4. Такси за производства по граждански и търговски дела

Съгласно наредбата изискването за уведомяване се прилага само за информация, свързана с производства, посочени в приложения 1 и 2 към наредбата, по-специално за производства, в които може да се използва европейската електронна точка за достъп.

Общите правила обаче са предвидени в членове от 9 до 18-*bis* от Президентски указ № 115 от 30 май 2002 г. (Консолидиран закон за съдебните разноски), както и в Законодателен декрет № 116 от 27 май 2005 г. относно „Прилагане на Директива 2003/8/ЕО за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове“, за прилагане на друг нормативен акт.

В италианското законодателство Президентски указ № 115/2002 (Консолидиран закон за съдебните разноски, наричан по-нататък „TUSG“) е основният законодателен източник за всички съдебни разноски, които, под различни наименования, трябва да бъдат поети от частни лица, за да имат достъп до правосъдие по граждански, търговски и наказателни дела (с изключение на дела за правна помощ; вж. член 8 от TUSG).

Съответно посоченият президентски указ съдържа правилата и инструкциите, които трябва да бъдат дадени на потребителите, за целите на Регламент (ЕС) 2023/2844, относно таксите (разходни позиции), начислявани на страната, участваща в съдебно производство (дори ако е трансгранично) пред национален съд.

По-конкретно:

такса за подаване на иск в съда (*contributo unificato*) — фиксирани авансови плащания от частни лица към държавния бюджет — разходи за връчване на съобщения — такси за копия и удостоверения

5) такса за регистрация за документи, подлежащи на регистрация (Президентски указ № 131 от 26 април 1986 г.).

Таксата за подаване на иск в съда се дължи „за всяка инстанция в гражданско производство — включително производство по несъстоятелност и охранително производство — и за административно и данъчно производство, в размерите, посочени в член 13, и без да се засягат разпоредбите на член 10“ (член 9 от TUSG); таксата трябва да бъде платена от страната, която първа завежда дело, подава искова молба или — в производство за принудително изпълнение за отчуждаване — подава молба за прехвърляне или продажба на запорираните активи (член 14, параграф 1 от TUSG); материалният интерес на производството, определен в съответствие с Гражданския процесуален кодекс, без да се взема предвид лихвата, трябва да бъде изрично деклариран от страната под формата на искане в първоначалната искова молба (член 14, параграф 2 от TUSG); отделна такса за подаване на иск в съда се дължи от страната, която подава насрещен иск или иск срещу солидарен ответник, привлича трета страна в производството или доброволно се присъединява към производството (член 14, параграф 3 от TUSG); първоначалната такса за подаване на иск в съда трябва да бъде допълнена, ако искът бъде изменен или допълнен с друг иск, водещ до увеличаване на материалния интерес по делото (член 14, параграф 3 от TUSG). Освен ако не се прилагат специални правила, които се отнасят за конкретно производство, размерите на таксата за подаване на иск в съда са тези, посочени в член 13, параграф 1, букви от а) до ж), според материалния интерес по делото (т.е. цената на иска, дори когато не е определена). Тези суми обаче могат да бъдат по-високи или по-ниски в случай на конкретно производство; по-специално сумите се увеличават в случай на обжалване („таксата за подаване се увеличава наполовина“), в производства пред Касационния съд („таксата за подаване се удвоява“) или в

производства, разглеждани от специализираните състави, посочени в Законодателен декрет № 168 от 27 юни 2003 г. („таксата за подаване се удвоява“). Освен това при производства за принудително изпълнение върху недвижими имоти таксата за подаване на иск в съда е 278,00 EUR; при останалите производства за принудително изпълнение таксата за подаване се намалява наполовина; при производства за принудително изпълнение върху движимо имущество на стойност под 2 500 EUR таксата за подаване е 43,00 EUR; при производства по оспорване на принудителното изпълнение таксата за подаване е 168,00 EUR; таксата за подаване на иск се намалява наполовина при специалните производства, посочени в книга IV, дял I от Гражданския процесуален кодекс, включително възражения срещу заповеди за плащане и възражения срещу решения в производства по несъстоятелност, както и при индивидуални трудови спорове в частния или публичния сектор (с изключение на спорове, напълно освободени от такси); при производства по несъстоятелност, които обхващат процеса от решението за обявяване в несъстоятелност до приключването на производството, дължимата такса за подаване е 851,00 EUR; от друга страна, не се дължи такса за предявяване на вземане в производство по несъстоятелност.

Специални изключения са предвидени в националното законодателство в член 10 от TUSG; по-специално при производства по оспорване и обезпечителните производства, дори на етап принудително изпълнение, относно плащанията на издръжка за деца, както и за всички други производства, отнасящи се до деца, не се дължи такса за подаване на иск в съда; при производства по въпроси, свързани с възбрана, недееспособност и назначаване на настойник (*amministratore di sostegno*), не се дължи такса за подаване на иск в съда; производства за обявяване на отсъствие и предполагаема смърт; охранителни производства, свързани с деца, лица под запрещение и недееспособни лица.

Фиксираните авансови плащания от физически лица към държавния бюджет в граждански производства (член 30 от TUSG) се състоят от фиксирана такса (27,00 EUR), дължима съгласно член 30 от TUSG, която се плаща от „страната, която първа предяви иск, подаде искова молба или, в производства по принудително изпълнение за отчуждаване, поиска прехвърляне или продажба на запорираните активи“.

Таксите за връчване на документи по искане на страните (член 32 и сл. от TUSG) се състоят от пътните разноски и надбавките, дължими от страните на съдебните служители, натоварени с връчването на документ; размерът на еднократната такса (*diritto unico*) е посочен в член 34 от TUSG, докато размерът на надбавката за пътуване е посочен в член 35 от TUSG.

До приемането на уредбата, предвидена в член 40, параграф 1 от TUSG, таксите за копия и удостоверения се уреждат от член 266 и сл. от TUSG; тези такси се начисляват за издаване на копия от документи от преписката по делото или за издаване на удостоверения, поискани от съдебното деловодство; съгласно член 40 от TUSG размерът на таксата за издаване на копия на хартиен носител е най-малко с петдесет процента по-висок от този за издаване на копие в електронен формат; във всички случаи не се дължи такса за незаверено копие, когато такова копие е извлечено от компютризираната преписка по делото от лицата, упълномощени да осъществяват достъп до него; размерите на таксите, дължими за издаване на копия на документи от преписката по делото, незаверени с „вярно с оригинала“, са посочени в таблицата в приложение 6 към TUSG; размерите на таксите, дължими за издаване на копия на документи, заверени с „вярно с оригинала“, са посочени в таблицата в приложение 7 към TUSG; размерът на таксата, дължима за издаване на нехартиени копия на документи, е посочен в таблицата в приложение 8 към TUSG; за издаване на копия на хартиен носител в рамките на два дни, независимо дали са заверени или незаверени с „вярно с оригинала“, дължимата такса се утвърждава (член 270 от TUSG); таксите за копия и удостоверения се коригират на всеки три години, въз основа на измерената от ISTAT промяна в индекса на потребителските цени за семействата на работниците и служителите през предходните три години, с мярка на Министерството на правосъдието, съгласувана с Министерството на икономиката и финансите (член 274 от TUSG); актуалните размери са определени в Указ на Министерството на правосъдието от 9 юли 2021 г. (публикуван в Официален вестник на Италианската република № 184 от 3 август 2021 г.).

Такса за регистрация се дължи за съдебните документи и мерки, изрично посочени в член 37 от Президентски указ № 131/1986 (Консолидиран закон за таксата за регистрация), а именно за „актове на съдебната власт по граждански спорове, с които производството се прекратява изцяло или частично“, „съдебни забрани, подлежащи на незабавно изпълнение“, „заповеди за изпълнение относно арбитражни решения и решения, с които се допуска изпълнението на чуждестранни съдебни решения“; за такива

мерки се дължи такса, дори ако към момента на регистрацията са били оспорени или все още подлежат на оспорване. Въпреки това таксата може да бъде прихваната или възстановена, ако впоследствие мерките бъдат отменени с окончателно решение; извънсъдебните споразумения, по които държавната администрация е страна, се смятат за еквивалентни на окончателно съдебно решение. Размерът на таксата, която се дължи за съдебни документи, подлежащи на регистрация, е посочен в член 8 от тарифата, приложена към Консолидирания закон за таксата за регистрация.

Горните правила се прилагат и по отношение на:

- трансграничните спорове, обхванати от Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на процедура за европейска заповед за плащане, Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес; и тези, обхванати от Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания;
- производствата за признаване, изпълнение или непризнаване съгласно Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство, Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, Регламент (ЕС) № 606/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 г. относно взаимното признаване на мерки за осигуряване на защита по граждански дела, Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, Регламент (ЕС) 2016/1103 на Съвета за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи, Регламент (ЕС) 2016/1104 на Съвета за изпълнение на засиленото сътрудничество в областта на компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения в областта на имуществените последици на регистрираните партньорства, Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечение на деца;
- процедурите относно издаването, поправянето и отмяната на извлеченията, посочени в Регламент (ЕО) № 4/2009 (вж. по-горе), европейското удостоверение за наследство и удостоверенията, посочени в Регламент (ЕС) № 650/2012 (вж. по-горе), удостоверенията, посочени в Регламент (ЕС) № 1215/2012 (вж. по-горе), удостоверенията, посочени в Регламент (ЕС) № 606/2013 (вж. по-горе), удостоверенията, посочени в Регламент (ЕС) 2016/1103 (вж. по-горе) и Регламент (ЕС) 2016/1104 (вж. по-горе), удостоверенията, посочени в Регламент (ЕС) 2019/1111 (вж. по-горе);
- вземания, предявени от чуждестранни кредитори в производства по несъстоятелност съгласно член 53 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производствата по несъстоятелност;
- комуникацията на физически или юридически лица или техни представители с централните органи съгласно Регламент (ЕО) № 4/2009 (вж. по-горе) и Регламент (ЕС) 2019/1111 (вж. по-горе) или с компетентните органи съгласно глава IV от Директива 2003/8/ЕО на Съвета за подобряване на достъпа до правосъдие при трансгранични спорове чрез установяване на минимални общи правила относно правната помощ при такива спорове.

Що се отнася до Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на процедура за европейска заповед за заповор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на дългове по граждански и търговски дела, член 13, параграф 6-quinquies от TUSG съдържа специално правило, определящо размерите на таксата за подаване на иск в съда, която трябва да се плати за различните трансгранични спорове, обхванати от регламента на ЕС.

По-специално, „за споровете, посочени в Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за установяване на процедура за европейска заповед за заповор на банкови

сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела, се прилагат следните суми:

1. сумите, посочени в член 13, параграф 1, буква б) и параграф 1-bis за производствата по членове 21 и 37 от Регламент (ЕС) № 655/2014;
2. сумите, посочени в член 13, параграф 3 за производствата по членове 8, 33 и 35 от Регламент (ЕС) № 655/2014;
3. сумите, посочени в член 13, параграф 1 за производствата по член 34 от Регламент (ЕС) № 655/2014;
4. сумите, посочени в член 13, параграф 1-quinquies за производствата по член 14 от Регламент (ЕС) № 655/2014“.

Това не засяга възможността страна, която не разполага с достатъчно средства, да получи правна помощ, предвидена и уредена в част III от Президентски указ № 115/2002 (TUSG), в съответствие с член 24, параграф 3 от Конституцията, който предвижда, че „подходящи мерки гарантират, че лицата, които не разполагат с достатъчно средства, разполагат с възможност да осъществяват действия и да се защитават пред всеки съд“.

По-специално, както е посочено, в член 8 от TUSG се предвижда: „1. Всяка страна заплаща разноските за процесуалните действия, които извършва, и за тези, чието извършване иска, и авансово заплаща разноските за действия, необходими за производството, когато това е предвидено от закона или разпоредено от съда. 2. Ако страната има право на правна помощ, разноските се заплащат авансово или се начисляват за по-късно плащане от държавния бюджет, в съответствие с разпоредбите на част III от този консолидиран закон“.

По-специално, член 74 от Консолидирания закон за съдебните разноски предвижда, че „правна помощ се предоставя в граждански, административни, счетоводни, данъчни и охранителни производства за защита на граждани, които не разполагат с достатъчно средства, когато техните искове не са явно неоснователни“; съгласно член 75 от TUSG, достъпът до правна помощ е наличен на всяка инстанция и етап от производството и за всякакви процедури, независимо дали са производни или спомагателни, които по някакъв начин са свързани с производството; правилата за правна помощ се прилагат *mutatis mutandis* и за фазата на принудително изпълнение, съдебния контрол, производствата за отмяна на влезли в сила решения и производствата за отмяна на съдебен акт по молба на трето лице, както и в производствата по прилагане на обезпечителни или превантивни мерки и в производствата пред надзорния съд (*tribunale di sorveglianza*), при условие че съответното лице трябва или може да бъде подпомагано от адвокат или вещо лице.

Правна помощ се предоставя на граждани, които не разполагат с достатъчно средства (член 74 от TUSG). В гражданските производства правото на правна помощ за граждани, които не разполагат с достатъчно средства, се прилага и за чужденци, законно пребиваващи на националната територия, лица без гражданство и организации или сдружения с нестопанска цел, които не извършват икономическа дейност (член 119 от TUSG); търсеците убежище лица също имат право на правна помощ, ако нямат достатъчно средства, в съответствие с Женевската конвенция от 28 юли 1951 г.; чужденец, на когото е връчена заповед за експулсиране, може да се ползва от правна помощ в съда (член 142 от TUSG). Масата на несъстоятелността може да получи правна помощ, ако няма достатъчно активи за покриване на съдебните такси. Това е предвидено в член 144 от TUSG: „1. В производства, по които масата на несъстоятелността е страна, ако делегираният съдия издаде разпореждане, удостоверяващо липсата на средства за покриване на разходите в производството, масата на несъстоятелността се смята за отговаряща на условията за правна помощ по силата и за целите на правилата, установени в тази част на консолидирания закон, с изключение на правилата, несъвместими с предоставянето на правна помощ“.

Съгласно член 76 от TUSG „правна помощ може да бъде предоставена на всяко лице, чийто облагаем доход за целите на данъка върху доходите на физическите лица, както е посочено в последната данъчна декларация, не надвишава 12 838,01 EUR“; В член 77 от TUSG се предвижда, че праговете на доходите за достъп до правна помощ се коригират на всеки две години въз основа на промените в индексите на потребителските цени, публикувани от ISTAT.

Съгласно член 76, параграф 4-quater от TUSG „непридружените ненавършили пълнолетие чужденци,

които участват в каквото и да е качество в съдебни производства, имат право да бъдат информирани, че могат да наемат адвокат по свой избор, включително чрез назначения от тях настойник или лицето, упражняващо родителски права съгласно член 3, параграф 1 от Закон № 184 от 4 май 1983 г., с измененията, и да се ползват от правна помощ на всеки етап и на всяка инстанция от производството, в съответствие с действащото законодателство“; Съгласно член 76, параграф 4-quater.1 от TUSG, „ненавършили пълнолетие деца или финансово зависими пълнолетни деца, които са останали сираци от единия родител поради това, че този родител е бил убит от своя съпруг/а, дори ако е законно разделен или разведен, или регистриран партньор, дори ако гражданското партньорство е прекратено, или от лице, което е било в афективно и стабилно фактическо брачно съжителство с въпросната жертва, имат право на правна помощ, включително чрез дерогация от приложимия праг на доходите. Тази допустимост чрез дерогация се прилага за съответните наказателни производства и за всички граждански производства, произтичащи от престъплението, включително производствата за принудително изпълнение.

За получаване на правна помощ правоимащото лице трябва да се обърне към компетентната адвокатска колегия (член 78 от TUSG); молбата може да бъде подадена по всяко време в хода на производството, но преди неговото приключване; адвокатската колегия (COA — *Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*), която има териториална компетентност (член 126 от TUSG), се произнася по молбата, но съдът, който разглежда делото, има последната дума (член 136 от TUSG).

Решението за отказ на правна помощ може да бъде обжалвано съгласно член 99 от TUSG.

Мярката за отнемане на предоставена правна помощ може да бъде оспорена съгласно член 170 от TUSG.

Лицата, получаващи правна помощ, могат да изберат свой адвокат измежду регистрираните в *ad hoc* списъци и са освободени от всички разходи в производството (вж. член 131 от TUSG).

С други думи, държавата ще покрие разходите, които иначе биха били за сметка на получателя на правна помощ, като например адвокатски хонорари, хонорари на вещи лица и други разходи в производството (напр. плащане на такса за подаване на иск в съда в граждански производства, такси за копия и удостоверения, фиксирани авансови плащания за връчване на документи по искане на съда).

5. Методи на електронно заплащане

Общо ръководство за онлайн плащания ([vademecum sui pagamenti telematici](#)) е публикувано на Портала за телематични услуги (PST).

Тези методи за онлайн плащания могат да се използват и от лица, пребиваващи в държави — членки на ЕС, които нямат местожителство в Италия и нямат сметка в банка или пощенска институция в Италия, тъй като до тях могат да имат достъп и „нерегистрирани“ притежатели на кредитни карти.

6. Уведомление относно ранното използване на децентрализираната информационна система

В момента Италия не използва децентрализираната система; въпреки това в ход са технически дейности, които ще позволят — в разумно кратък срок и във всички случаи в рамките на сроковете, определени от регламента за всяка партида — използването на децентрализираната система за инструментите, обхванати от регламента, посочен в приложение II, точка 10 (Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно Европейската заповед за разследване по наказателни дела) и приложение I, точка 3 (Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане), и — за целите на прилагането на член 25 — за инструмента, посочен в приложение I, точка 10 (Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производствата по несъстоятелност).

7. Уведомление относено ранното използване на видеоконферентни връзки по граждански и търговски дела

Италия ще оцени осъществимостта на прилагането на член 5 относно видеоконферентната връзка по граждански и търговски дела в сроковете, определени в регламента, в съответствие с описаните по-горе процедури, въпреки че вече е въвела подходящи системи за видеоконферентна връзка, притежаващи характеристиките, описани в предходните параграфи, които понастоящем са напълно съобразени с националните правила.

8. Уведомление относено ранното използване на видеоконферентните връзки по наказателноправни въпроси

Италия ще оцени осъществимостта на прилагането на член 6 относно видеоконферентната връзка по наказателни дела в сроковете, определени в регламента, в съответствие с описаните по-горе процедури, въпреки че вече е въвела подходящи системи за видеоконферентна връзка, притежаващи характеристиките, описани в предходните параграфи, които понастоящем са напълно съобразени с националните правила.

Последна актуализация: 09/04/2026

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.